Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIаматIкхета!

ГIОРДАЛОЙН

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ . МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ЕРА, 21 октябрь, 1976 шу. ● № 128 (5639). ● Мах 2-нер.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕ

«Творчески кагирхошца беча балха хьакхъаь» социан баьб КПСС Центральни Комитето.

КПСС XXV-ма съездо, йоаь социан тIе, белгалдаьккхиъ, советски художественни интеллигенце, шу даькъе кагирхой а, творчески хьинар айденна хилар. Уьх тIехьажа шерашка къонача литературий, художникий, композиторий, театра, кино, телевиденне баьллой пIаданна тьакхелой общественность къобалъяь тIаийца произведенеш. Творчески кагирхоша чIогIтIа терхам тIабохийт вай хенарча проблемашта, социалисне художественни декхараш хьокъанадеш гIерт.

Социан тIа белгалдоаккх, литературан искусствен кьонача кадраша болх бара партийни организацеи, комсомола, культура органий, творчески союзий дика опыт хилар. ХIанза вIашIтIехььяьнича дешар хьехарен кхетам балвеш системо керттера дьяьхе IалашIу художественни культура сферех ъаьх лоллиш йоаь семташца, оьрсийнгIа гIерт.

Цунна ихьана коммунизм хьалъеча литературан искусствен лоархIам лакхбаларо, КПСС XXV съездо хьалхашка оттадьяьча декъашхо. Дlалех партийни, пачхьалкхеч, общественни организацеша творчески кагирхошца профессиональни пIелийн кхетам бIаьра терхо чIогIтIа ерга.

Кьонача литературоташца, кинематографисташца, художникашца, композиторашца, артисташца беча балха тIа хIанза а кхоачамбоапарш да. Цхьайолча художественни вузашкеч, училишкеч дешна дерзадоацар дац. дешнаIа кхетам болх тоабар, студентий уйлашка йисса маркситсче-ленинскн мировоззрени чIойссаш, профессиональни говзал цар. кIоарггIа Iомаар, зайчхьке дуненн кхьаьнан а, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга аIхха дуьзза, кагирхой общественни хьинар айде, творчески нах хьаьжкъаре новкъостал де хоарглоалан болх лаккхавалийпрофессионалитет, культурни кхетам телаш. Партийни, комсомольски, общественни организацеша массаза а эшиеча боаграме терхалъяь художественни вузашкеч училищашкеч дешар а, дешнаIа кхетам болх башкаловаш. Цхьайолча дешара заведенеч материальни база эоза хьал тIа я.

Социан тIа белгалдоаккх, творчески союзашца культура органашца художественни дешара заведенеч пIулахкаш тоабара, уж ихьа бакIаларий профессиональни говзал лаккъярч цар шоай моттигаш эалъуьр дарех яхьа аргIоьнна йоаккх да ешш хилар, союзашка бовнича кагирхой боагIаш болх терхам на ешш хилар. Искусствай кьоаь боллой «Ленинга ухйит творчески союзий хоржаш болчу организацеша, литературно-художественни изданеий редколлегешка, выставкомашка, художественни советаиша.

Культура дегIайолларга дьяьхе кьонача художественни интеллигенце а беча балха къаьстта чIогIтIа лоархIам а бен, КПСС Центральни Комитето союзни республикай Компартей ЦК-ашта, КПСС крайкомаштен обкомаштен, ВЛКСМ ЦК-ната, Москвагlа, парте XXV съезда яьца ЦК Отчетни доклада тIа. КПСС ЦК Генеральни секретара коьккоста Л. И. Брежнева хьоттиьяьча положенешна хьалхе а лелаеш, творчески кагирхоша луш бола пIелийн профессиональни кхетам дIахо тоабра тIадерзадьяьча пIулахкий система кийчьера.

Кьонача художникашца беш бола берриа болх, белгалдоаккх сонан тIа, царца леладу терхамс, лархIара пIулахкаш царгара доагIар диззза хьаьдержан принципиальностаен цхьана тарлара лард тIа латташ хила беза. Катирхой проблемаш цаг на эшиеран Iомаар, шолай кхетам хьагоатара царна новкъостал де таланташ дегIайоаьнIгIа творчески перспективаш наьккъгIа лостаде доагIа. Вахарцара кьонача художественни интеллигенце буьрамаш дин чIоаргIаен эргадехен, цун общественни хьинар дегIаккхьяьла, кьонначуна сихьерзамге пIулахкаш тIадеака, коммунистически идеалашта тIекъара чIоаргIа а бола кьоаьсен-хой болаш уж хьалкхебе беза. Йоаккхо яьза яргьяьн художественни дешара заведенеч преподавателий кадраш хьахаржарен царнделйни кхетам лаккъбарен, цар пIулахкин педагогически квалификацин лаккъяьра.

Цхьаьлге доагIа творчески союзий, колдоб. хьа хьуьчьам боккхаагIа ба.

лективаш, дешара заведенеч иохьханцарча партийни комсомольски организацеша гIуьлакхаIтIе деи дола кулгаш; эргайоазш тоае доагIа КПСС муIтIаршка кьонача интеллигенце дикагIа бола аькалаш эьачуьйбара практики.

СССР культура Министерства, СССР Госкиноас, СССР Госкомиздато, СССР писателей Союзо, СССР кинематографистий Союзо, СССР художникий Союзо, театральни общественна къаьстта уйла тIаьхьяьта ела, йоаь социан тIа, кагирхоша бола балха, цар профессиональни общественни пIулахкаша дикагIа дарлоаца хьалаш вIашIтIехьлатара, жоагIар болаш тIа бола кагирхой творчески союзий муIтIаршка чуьзвара йоаккхо е ела.

Могалвал кагирхоша беча балхан периодически издателеи — культура учреждений творчески союзий органий редколлегешка, выставкомашка, художественни редакционни советашка, кулгалдена органашка дар дуьсагIа лакъа лацарш йоаь советаш (комиссеш) вIашIтIехьлатара хьалъеча творчески союзий инициативаша хьаллоацаилга: литературан искусствен дикагIа лоархIам боаь говзаличеи кагирхоша беча балха юкъеъначалгат; теоретически семинарш; творчески совещанеш, дискуссеи яра пIулахь шеперга леладелга.

Министерствантеи ведомствантеи тIаьхьлад культура лаьъьера специалисташ мелжа эшарга хьажжа кийбе, лаккъерех юкъъера художественни дешара заведенеишка дика нах дIачIибара пIулаьк лектIалаьккха, цар материальне база дегIайоалеш институтаьшка Iомаьлча театраш, оперни студеи, выставочни залаш, художественно-производственни мастерски хьае, дешара заведенеша нах кийбеча отделеней соташ (шу даькъе интернаташ а болаш) і нерьке лаьрга йоаь ешарга тIенатоап кIайъьера.

КПСС ЦК-ас социон республикай Министрай Советаш, къаьлгатмзой депутатай краевой областной Советай иополномаш, Москвагера Ленинерта иополномаш докларийца, вай СССР художникий Союзи организацеша цхьана кьонача художникий творчество шерашца хьахьокхар дуьзза выставочни пIулахкаш тоабе; 1976—1980 шерашца Г. Москвагера а, Ленинграда а выставочни организацеи дуьлга оттаде; мелжа йоккхийча городашка художникашта мастерскеи шеграгIа эьаьъе.

СССР Госкомиздатан творчески союзашгеи тIаллалаг кьонача произведеи, поэтий, очеркистий, драматургий, композиторий дикагIа йоа произведеи кепаетгара а хIаьта ишитта кьонача художникий альбомаш конкурсаш дарадара а новкъостал лелга. Могалвал кьонача авторий йоазоп тIа а долаш кнежкн серепш журналий померашца аразецна литературно-художественни журналийн иностательстваи редколлегей опыт дайбаэрзадегга.

КПСС Центральни Комитето бакъъьяьлъярхIай «Къона художник», «Литературни дешар» яха журналаш юха аракепа доладелга.

Искусствай кьонача боллоой идейно-творческа кхетам чIогIтIа лоархIам а, дар дулка дукхха пIулахкаш чакхдоахилга оттадьяь социан тIа, цу даькъе: «Морфлоп» яхача стуле лаьрда тIа катирхой экспериментальни творчески объединени вIашIтIехьоллига; Москве, Ленинграде, кхуьча бокхсийча культурни центранаьк СССР культура Министерства системе произвазательни искусстве бокхсийча говзаличий культурни кьонача художникашта хозрасетни мастерскеш йоккхига; кьонача художникий, драматургий, композиторий балхашта заказаш дараи уж нIтIадар тIа цIа шера дIаделлар. Цхьа ла ячча алсамдоккхилга; дикагIа рагIа тела дошош лотоп мелвлаш оттаеле а уж ешаршта боккхийча говзаличина стажировка яра вIашIтIехьа хила творчески комплексни яра вIашIтIехьа болх лелга а; профессиональни говзалаш лаьца (сценически кIаноьы, вокал, хьалхар, н. кх. дI.) мелжа театрашка заьаьтеи еига.

Центральни моттигерчеи газетийн журналийн редакцеишта, СССР Госкомиздата, СССР Гостелерадиона, СССР Госкиноа тIаделлал кьонача писателай, художникий, композиторий, театрен ишпон артистий, режиссерий творческа пропагаида дикагIа елга, цар произведеиеи каст-каста кепаетгара эоаьвозиларга царна решеншеи елгеи.

Вашин доарглоан пIулахкаш хьалхар цIаьхьа а чIоаргIаьр иттлагIча лаьтIача хьалхарча цеп 9 бетта лаьттача социалистически яхьа итогаш ешш год. Наьрана культура IIагIа цIаначъ тоажжестени собране.

Иза собраши хьабIаьлар КПСС Наьрановскин районан хьалхарча секретара С. М. Бекова.

(Йистеделар 2-на оагIон тIа).

Колхозхойн совхозхой болхлой! Лаьттанцареи хьайбай боахамереи продукташ яхара а паччахьалкхенга йохкара а планаш социалистически деккхараш кхоачашдара йолаш йолча торонех дикагIа пайда эца! Кховсам лоаттабе хьайбаш толаме Iангара дахара тIехьа, хьатIадоагIача шера дика хьувкъам кхебара тешшаме ларде йолла!

(Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 59 шу дизара хетталаьча КПСС ЦК тIамехама шиъара).

ЯЛАТ—ДАЬХЕННА

УРУС-МАРТАНОВСКИ РАЙОНА ЮРТА БОАХАМА КЪАХЬЕГАМХОША КХОАЧАШДАЬД ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ЯЛАТ ДОХКАРА ТIАИЙЦА ДОККХАГIДОЛА ДЕХКАРАШ

КПСС XXV съезда решеншеи кхоачашъара тIагIертта болх беш хиннача Урус - Мартановски района юрта боахама къахьегамхоша укх шера дика хьувкъам кхебаб, хIаьта ялат дуккхарга дакхларех из паччахьалкхенга доахарех дакъе доккхий толамаш а дьяьхан.

Кубински ялат кхедерашка КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневга дахьийтача посланеша жоп луш тIаийца социалистически деххараш толамца кхоачашдьд урусмартановцаша.

Район эттара хьалха якъхай ка боачча ялата 8363 гектарах хIаранеи тIара 28,6 центнер, шу даькъе хьалха хьадоалача ялата — 27,5 центнер, хьажжий 3149 гектарах хIаранеи тIара — 30,7 центнер. Цо торо хилитIар Дьяхен амбарашка 16050 тонн ялат чутасса, из ла оттаяь хиннача задачел 5550 тонн дукхагIа.

Ялат дIахо а доахаш да паччахьалкхенга.

Еррига совхозаш дикача фуьа Iалашъьяьй.

Из йоккха котало яьккхай еррига низ тIабахийта механизаторашца, юрта боахама производстве боахошеи специалистаеи къаьстгар бахьан долаш, партийни, советски, профсоюзни организацеша хIара денна организаторски политически болх бар бахьан долаш.

Района доккхагIодола дехкараш кхоачашдара юкъе хьинаре дайьа лаьцаш Мичурина цIерагIга, «Горец», «Гойтинский», «Гехинский», «Урус-Мартановский», «Солнечный» яхача совхозий колективанна. Бокхха хьувкъам кхе а бан чубенаб цар уьхх шера.

Мичурина цIерагIга совхозе тIаийнача декхаргIа 35 центнер, яккха аийрзача хIара гектар тIара. Оькъера лаьрхIача 40 центнер ялат дьяьккхал. Ялат чуэцача тIехдика къахьийгад комбайнераша «Краснодарский» яхача совхозера тIрашеп Мовлета, «Горец» яхача совхозера Токаев ШахIида, «Гойтинский» яхача совхозера Адаев Букуза. Царех хIаране 6000 центнер говгIа ялат аьр-дал.

Ялат чуийца баььнначуз тIехьагIа, Казахстана партийно-боахама актива совещане къамаьл деш нов. Л. И. Брежнева ъьа указанешеи хьехамашца хьежжа берриге терхам тIабахийта сихагIа а дикагIа а деррига кхаинкара гуйран балхаш бистедаи гIертаеи коттбоаьна ба районна юрта боахама къахьегамхой. ХIанз юрташкара къахьегамхой дуккагIа низ тIабахита оарцагIа баьннаб пеш-кара снежлга, сом, баььлаларни, кхыбола культураш чуийца яхара, хIаннаьъа а дика а зябь ахара, гурахъа юа культураш дIаьра, Iожа а моша а доакъар дуккагIа Iалашдара, хьайбаш Iангара даха дика кийчо яра, лаьттанкара йоалеи хьайбаш ъьа, пондукташ яхарий уж паччахьалкхенга йоккхарш тIаийца социалистически деххараш кхоачашдара, Сийлахьйоккхача Октябрьски социалистически революце 59 шу дизара баха ма-боагIгара нахкъабахара.

А. КАГЕРМАНОВ,
КПСС Урус - Мартановски районна секретарь.
А. МИНАЗОВ,
райисполкома председатель.

ХЬУВКЪАМО ДОГ ГIОЗДОАХ

Сунженски района Ленина цIерагIа колхоз. Уьхаза хьалхарча цхьа пхи нах бIаргагIа хьашца. Холчу да гуйрено ший боьъошаш йиъза карайийцагIа. Ди тIехьа шийлагIа уж денош. Дьяьа оахамоь Iьаькъенера лоаттаеш. — Шу доаг-луш са звено декхар тIаийлар дIара гектара тIара 55 центнер фуьалъьяьа хьажжIаш чуэ, ыхIа. Баьъьа, КПСС ЦК Генеральни секретара пов. Л. И. Брежнева кубански ялаташ леладелгина дахьийта письма хийцачул тIехьагIа кхы а доккхагIа дехкар тIара гектара тIара 50 центнер фуьалъьяьа хьажжIаш чуэца дош делар. Из тха кхоачашхургIалар хьалъоьх чубахьача хьажжIаш чуэ, ыхIа. Баьъьа, КПСС ЦК Генеральни секретара пов. Л. И. Брежнева кубански ялаташ леладелгина дахьийта письма хийцачул тIехьагIа кхы а доккхагIа дехкар тIара гектара тIара 50 центнер фуьалъьяьа хьажжIаш чуэца

— Ер шу берката дий шоаь, — хетт оаха Iальйга.

— ИттлагIча пятилетка хьалъера шу берката денаг тхона, — йоаь Гаисуев. — Шу доттаг-луш са звено декхар тIаийлар дIара гектара тIара 55 центнер фуьалъьяьа хьажжIаш чуэ, ыхIа. Баьъьа, КПСС ЦК Генеральни секретара пов. Л. И. Брежнева кубански ялаташ леладелгина дахьийта письма хийцачул тIехьагIа кхы а доккхагIа дехкар тIара гектара тIара 50 центнер фуьалъьяьа хьажжIаш чуэца

Гаисуев Iальий звеноь кхыбола къа эсалы дайнадан. 150 гектарах хIаране тIара юкъеъра лаьрхIача 55 центнер совгIа фуьалъьяьа хьажжIаш чуэ ухъаза. Царех 80 гектар совгIа яра чуийца яхинай. ХIаьта юхейпасан 25 октябрь тIакхачалеьъьа чуена бала а дерзI.

Хьажжlаш чуэцача болх бен 3 агрегат я. Цар тIа болх бен да йоккха говзал хоза хьажжIаш лелаеран коммунисташ Элмандов Ваха, Альмурзаев Ваха, нихта Гаисуев Iальа шеа. Массова хьахегаш ва шозайла яхье а ваьина. Тхо цига пийсеннача дийнаьа яхье хьалха яар кхона коммунист Альмурзаев Ваха. НормагIа 3 гектар йолаш хьалхарча дийнаьа 6 гектара тIара хьажжIаш чуийнаьр ю. Цун агрегата тIа лепаш яр кхарара кар ла Iье вымпел.

— Сай колхозе аз кхаьъета илх-ворхI шу да, — йоаь Альмурзаев Ваха. — Хьалхара вахар со Советски Эскара муIтIаршка гIуьлакх де. Цигара цIавеча юха а механизаторалга бен бе волавелар. Соца дукха деза лаьтта. Хозаеч хьай кхаьъегамах дьяьна беркат бIаргагIайча, цох йоккхий а ву. Хьаьта укх шера тха хьажжIаш дика хиннай. Элмандов Вахий звеной кхай тIара юкъеъра лаьрхIача хьалха гектара тIара 50 центнер фуьалъьяьа хьажжIаш яьнай тхона. Хьаьта уклзара — кхы а дукхагIа,

— Хьажжlай хьувкъам дика хилар бахьан долаш тха торо луш паччахьалкхенга ялат доккхара тIаийца доккхагIодола социалистически деккхараш толаме кхоачашде, — йоаь колхозна парткома секретара А. Мазхарин. — Духхьал ма бола ялат 1500 тонн дIачуденнад оаза уьхх шера. Хьаьта хьажжIаш 600 тонн чутоссарга Дьяхен амбарашка. Вешта яьча, деррига оаха дIалургда 2100 тонн ялат, доккхагIодола декхарехIа дIадала деззар 2000 тонн мара доаьача. Из хургда Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 59 шу дизара сийна тха колхозхоша кIайчу къахьегама совгIат.

Р. МАЛЬСАГОВ,
тха спец. корр.
А. САГОВ,
тха соб. корр.

СУРТА ТIА: (лаьхерчун тIа) хьажжIаш лелаеча звеноьер Гаисуев Iальа; (лоьхерчун тIа) погрузчико тIаетта хьажжIаш паччахьалкхенга дIаьлха кийчуьш ва шофер Гапархоев Махьмад.

И ПЛИЕВА сурташ.

ДОТТАГIАЛЕЙ КЪАХЬЕГАМЕЙ ЦIЕЙ

Пригородни районера хьашшей пьяьдарошца. Нохч-ГIалгIайени Къатбесца. ХIирайчеш доаьъьа вIашIтIехьатара тIаийбелга одмал а хиннга дIаэттад. Хоза миттаи кхаь оагIоначъяьга тIаотташ йоаь безаме мейлиг доттагIай вIашIтIехьата биндургбоаца моттиг я. ХIаьта вIашIтIехьиттача а, массаза а сайна. хьашшатца хьалхашка бIаьъьер тух-сиска, вIIIин марIаIайла терат, цар. халхарашш дар. Хlанзчул дукха гаьъа хьалъа доаьъьа. Пригородни районера къахьегамхоша тIаийдан уьлаш наьсаной тех моттиге. Иштта вIашIтIехьатараш деппигаш а цхьатарра хул, бакъъа мичча бесса хинна а цхьа шолгIачIоа цIергоаш-м хьалаш. Кест-кастагIа вIашIтIа ме кхет юкъера безам сообгол. Фусам-лаь дог олена, вславена-тIаийча, хьашшаца цIей цIагIга санна хьакхаитта, са цIергIата дет. Доттагlай вIашIтIехьийтта хьалхаоь дог гIозза минутаи чакхъьяьча, берочIаьр вIашIтIехьатIеп хиларо. Цох лаьъьа дин-дьяьр ше къамаьл деш КПСС Приморолни районера дьяьхьяча секретарь В. П. Чистякова.

— Вашин доаьъьа, — йоаь Чистякова. — Вашин доаьъьа, хьахьи хьувкъам боккхаагIа ба. Из минутаи чакхъьяьча, берочIаьр вIашIтIехьатIеп хиларо. Цох лаьъьа дин-дьяьр ше къамаьл деш КПСС Приморолни районера дьяьхьяча секретарь В. П. Чистякова.

Из собраши хьабIаьлар КПСС Наьрановскин районан хьалхарча секретара С. М. Бекова.

— Вашин доаьъьа, хьахьи хьувкъам боккхаагIа ба. Из минутаи чакхъьяьча, берочIаьр вIашIтIехьатIеп хиларо. Цох лаьъьа дин-дьяьр ше къамаьл деш КПСС Приморолни районера дьяьхьяча секретарь В. П. Чистякова.

Из собраши хьабIаьлар КПСС Наьрановскин районан хьалхарча секретара С. М. Бекова.

Иза эшиттa дуьзза а, Темер-

(Йистеделар 2-на оагIон тIа).

Официальни доттагIалеи визитагIа

КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, Советски правительствас хьийза 18 октябре официальни доттагIеи визитагIа Москве кхьаьр Монгольски парте Центральни Комитета Хьалхара секретарь, МНР Сийлахь-йоккхача Халкъа хурала Президиума Председатель Юмжагийн Цеденбал керте волаш йоаь Монгольски Халкъа Республика партийно-правительственни делегаци.

Монгольски Халкъа Республики Советски Союзан паччахьалкхенгий байракхашца хозъяьча Внуковски аэропорте, самолета трапа юхье Ю. Цеденбалехьа делегаце членашкеи дIайза, дег тIара моаршал хьаттар КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя Н. В. Подгорне, КПСС ЦК Политбюро члена, СССР Министрий Совета Председателя А. Н. Косыгина, КПСС ЦК Политбюро члена СССР кхыча министрашца Пулакхий министра А. А. Громыко, КПСС ЦК секретара Ф. Д. Кулакова, КПСС ЦК секретара К. Ф. Катушева, кхыча официальни болхлошца.

Безача хьашший сийна сийлеи ха оттадьяьр. МНР-ен СССР-ен Паччахьалкхенний гимнаш сценаеи.

Новкъостий Л. И. Брежнев, Ю. Цеденбал, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин, МНРП ЦК Политбюро членаш, МНР Министрий Совета Председатель Ж. Батмунх мотоциклистий сийлеи эскорт уллуь а йоаш Кремле бахар. Монгольски Халкъа республикан Советски Союзеи паччахьалкхенний байракашца, монгольски эрсийн меттала яьъьача моаршал транспаранташа хозъяьъ аэропорте, столица уллишца майданхеи эзараш болча москвичаша дег тIара моаршал хетгар советски монгольски культурал хошка.

* * *

Цу дийнаьъа КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР правительствас Йоккхача Кремлески двореце МНРП ЦК Хьалхара секретарь, МНР Сийлахь-йоккхача Халкъа хурала Президиума Председатель Ю. Цеденбал керте волаш йоаь Монгольски Халкъа Республика партийно-правительственни делегаце сийна шу оттадир.

Советски союзан Iонгалъяра цига бар новкъостий Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, А. Н. Косыгин, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, Н. В. Подгорный, А. Я. Пельше, М. В. Суслов, Д. Ф. Устинов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Н. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. Н. Зимянин.

Жоп луш къамаьл дир новкъостча Ю. Цеденбала.

Новкъостий Л. И. Брежневен Ю. Цеденбален къамаьлашца оIоагIера тIабахийта iа а дийIар. Дlаьлаь тIоараш детташ уж дукхаза юкъаьта а дьяьар.

Шу оттадар чакхдьлар дег тIара безаме а вежаршца а долча хьале.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВА Ю. ЦЕДЕНБАЛАЦА ДАЬ КЪАМАЬЛ

19 октябре Кремле КПСС Центральни Комитета Генеральни секретара Л. И. Брежневе доттагIаьла, къамаьл хилар МНРП Центральни Комитета Хьалхарча секретарца, МНР Сийлахь-йоккхача Халкъа хурала Президиума председателаца Ю. Цеденбалаца.

Новкъостача Л. И. Брежневен Ю. Цеденбалан дийIар СССР-ен МНР массе оагIоначъяьга вIашIтIа цIаьна ледаду пIулахкаш тIахо кIоарггIаьр, КПСС-ан МНРП-ан юкъера муIтIаршка хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш.

Дуьнен хьакъастаеш юкъера кхераьзле чIоаргIъяран паччахьалкхенгина, вIашIтIа цIаьна пIулахкаш дегIайоаьнIгIа дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш.

Новкъостача Л. И. Брежневен Ю. Цеденбалан дийIар. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш.

Дуьнен хьакъастаеш юкъера кхераьзле чIоаргIъяран паччахьалкхенгина, вIашIтIа цIаьна пIулахкаш дегIайоаьнIгIа дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш.

(ТАСС).

СОВЕТСКО-МОНГОЛЬСКИ ДОКУМЕНТАШТА КУЛГАШ ЯЗДАР

19 октябре Кремле кулгаш яьлар советско-монгольски вIашIтIа цIаьна пIулахкаш дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш. Белгалдьяьккхар согласташбарт-цIьоагIо йолаш шиъара дегIайоаьнIгIа, творчески союзий, цIа сайлахь пIелийн нравственни самалла пIаьрга хьакъастаеш-дешаш.

Документаштан договорашца кулгаш яздаьъ КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежневен МНРП ЦК Хьалхарча секретара, МНР Сийлахь-йоккхача Халкъа хурала Президиума Председателга Ю. Цеденбалан.

Документаштца кулгаш яьлеш цига бар:

— советски оагIоначъяьга — новкъостий Ю. В. Андропов, А. А. Громыко, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, М. В. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, В. И. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо Председателгеи СССР Министрий Совета Председателгеи заместителаш, СССР Лакхехьарча Совета палатай председателаш, министрааш, кхыболда официальни болхлой:

— монгольски оагIоначъяьга — МНРП ЦК Политбюро члена, МНР Министрий Совета Председатель Ж. Батмунх, МНРП ЦК Политбюро член, МНРП ЦК секретарь Д. Молоомаа, МНРП ЦК Политбюро члена, МНР Министрий Совета Председателга хьалхара заместитель Д. Майдар, МНРП ЦК Политбюро член, МНРП ЦК секретарь Н. Жагваралга, делегацеи кхыболда члена.

(ТАСС).

Вошала законегіа

А. ВЛАСОВ,
КПСС Нохч-Піалгіай обкома хьалхара секретарь

Чіоагіа, тешнаме гіа боагіаш сийдача коммунистическа хьоанегіа йолда вай сийлахьбоккха Дьяле. Дерриге советски халкъ ше гіа Нохч-Піалгіачен хьагеламбой. Хьалха ХХУ съезда историчеки решенеш кхоачашкахь, дучех ,,гіа эттара хьалхарчу социалистически Дьяхен рузкъа дебз а лаьа.

Халкъ ваша - вежаршца оагіуа оагіоа а тела керта вза-дар хьалгіех ба Нохч - Піалгіачен хьагеламбой. Исторе хьакъа къамыштен хьалхашта юкъе хіама вай мехка кіо сайна чіоагіа духовни гергара-хіинаца. Цо эттагіан вошаш чіоагіеннаш 59 шу дизар вай кастта гергарчу дезделгоша Октябрьски резолюцие кхочушдар чу, хьалхарча пятилеткай оагіонца. Сийлахь-боккхача Дай-мехка - тіема шера юкъе, тіом чакхъяьначул тіе-хьажа, коммунизма вай мехка-но-техничен база хьалъеча хала. Дерригача халкъаша шъаша пиъашт, доттагіаш, вахара социалистически хьоаш белгалйолаш да личностен общественан хьашташ, кхаьстина саесеи бераш-гера политика хьоагіа дувза-дена дагара.

Советски наха тешнаме хов-вай бІаер ма-кхочуча боккхача мехка минчалъ а уж бале а сиха гіо де дезаш моттиг анйсьеча ав гіо массара а парте, правительства, дерриге ча халкъо дергоша. Дагалецамаш тоъам да тайп-тайпара шерашка Анжабале. Ташкент, Дагестане а моьк дьгача хінца автор йІадаккхар.

Тахан Нохч - Піалгіачен къаьлегамхоша къоначу барка-ла оозаш тіэан Коммунистическа партия, Советски правительства еш йола йоаккхо. вежаршца доьна халкъаша боккхадаль доттагіанеи гіо дарен кхуьу. Хенан ма-хьалабо, Хрущ шера 28-ча июле бье республикан моьк ашар. Цо чулаьпар йоккха моттиг, доккха зе дин дагара боадеман баьхка ваша-хьоаш.

РСФСР Министрий Совета правительствин комиссец къаьлегамхой депутатий городской районнин Советий исполкомий секретарша, министерстваш вежовстваш, проектни организацеша йаьхь а лоаяш тежаш моьк агарадь ега а тоттар а йоаш, кранигача зданейн гіиросиан, инженерни комплексаций технически хьал мишпал. Хайнал мел зе дьал, ремонт ешш гіиросиан хьоагіа. Зенан хінца объектанца юкъе кіоста а яц йолаелларча хьоаш хьалхамел предприятеш. Цъайолуча моттигашца доьналлаш йаь чуйбаха лачкъаьлкъен фонда цІенош, наьна шоай доьналлаьра духа тіекхиеш.

Моьк агарах, доккхаеріа зенаш дьяь Урус-Мартановски, Ачхой - Мартановски, Сунженски, Советски районашка. Кіезаргіа — Ножай - Юртовски, Назрановски, Шъалтеки, Надтеречны, Наурски районашка. Ткъаза ехий пъайбоча школаш, больницаш, тіяьнаш, клубаш, толхенй йІовхала, хин, электрически сетеш.

Моьк ъагачу тіеъьаргіа дукъха хіаннаш гіиросиш тешам бо-лаш дац, цуьнгахь тіекъа на доахаш капиталнаш ремонт ишта яръеханаш да уж. Гор-Грозне Старопромысловски Октябрьски районашка, «Грозиефть» объединене наьх чубахача цІеношта дакха зенаш денкал. Дукхагіолча лаььче уж тайпа цІенош тоьлде: а юхаметтаотгаье а экономически пайдаше дац. Доьне, чуздаза наьх чубаха керда цІенош йьхьале деза.

Моьк агарех цІенкхаетта зе дац доллеше а, йъхьа юкъа наьх вазаш сатийна доккаш динналаде а беха наьх хоргаеріа балансиз. Масала, Грозне промышленни предприятеш боьх дергіара балансаш. - Хьаьта республика промышленноста керттерча гонаий 70 процентал тіехьарчу городе ма йолл.

Корригіу башкачу лаьттан кіаларча пъаь духьала эттар вай наьха кхоьачаьн «Чоагіа-ян. Партийн, советски, боккха-ма организацин тіекхиеш а дезар дер балаца наьхага хоам бара, кхерамеча моттигашка йІабанара, зе динна-ваш ді-нийсбара, царна медицински кхиъ дерг. Керане йоаьпа моттигашка йІабиаб школана - интернаташа деша балгіорам, даобан учреждениеша гіиналоп баеш. Де мел дезаш даьл зе хінна-ча районий организацийн производственни базаш чіоагіеннаш-терьен. Масала, Ножпіоев ева Нохч-Піалгіай хьалхарчу реконструкцин ергіа Грозненски ашкаботенин конструкцийн заводе 100 зюор куб. м йолча сборни дьшкабетан плиташ, 300 тонн условни лист шифер, 1 млн. кв. м. тховшаш-та дезиа наьхаг, кхыбола материалаш.

Мах бьь заргвоаш доккха гіо, термо, Іалашоте чіоагіа йоаккхо я КПСС Централни Комитето, Советски правительство, Генеральни секретарь нохьхота Л. И. Брежневе ше най республика къаьстарчу халкъаш дац. Цо ваша-ян ша. Партен, правительствин де лехьІар къаьста доьла тешнал да лецийнаш къамаш политикин дерриге халкъаша, пролетарски интернационализм, вай мехка халкъий лозаяроша доттагіал къаьста хьалхара дац.

Тахан республика партийни советски • организаша къаьлгамхошка лучка яиялеенни письмошш ух Іалашоте доккхий цІенош ше тіаьен новкъо-стал давах КПСС Централни Комитета, СССР правительствин тес тіаьа баоккха яхьа-ян, цо йоах ца йоаккхоча кхо-ган Сулинка.

— Кхет со Іа яхоч. — йоаІар Мусас. — Іа ранача расчетах вай пластика тіайача диика пайда хургба дега, Іалъта минкъаьра бахьарга Іа изза ший материал шиъ дийнна пъадарІола гиз. Иш-м ваштІеъхьа мича дарга хьа смена-гі нах болх бе дІаоттабича, хіаьта вай шин смена-гіа мара болх бен минат. Иа а тіамо дацар хьона; — къамаьла чуеннаваР Муса, — вай пластика тедаш йола электромеханизмаш тоьаш яларе. Цуронгіар марен сесагеи болх бен йола цхьа станок мара вай вай доаалаьш.

Пайхьа шиъ дош юкъе оттаде эьожар Багаев Сулико.

— Дика уйла я Сулико, хьона дага латтар, — хІинзаца цІимкхара хинна Мусай - юхь сиздаьлаьр. Вай ахоачамга хьежжа дергда вай «болар» я. — аьлар цо, ду дешашца къамаьш чакхдакха дага волаш. Бакъда, вожжи шиъ йолаш шитта атта къаста безам болаш ваьар.

— Болар хьалха санна дойл, цеъо шийна хьалхана отгадь социалистически декларан кіоъхата тіа дІаизадьвча тайпара дусдарга-ех, къаьхьгамга оьсарле итт процент лакъъе лаьрхіаделий вай уьк пятилетка лаьлъарчуна шера? Маца къаьхоаъчаргіолаш я ны оаш хьогга доаз юоцш йола керда оборудованиг?

— Цу тайпара? массеех оборудовани «Казбек» йсача республикерта фирме хьакхьаьча кІира совгІа ха я. Бакъда, вай фабрика иох ыаІ кхо оборудованиг хоош дан боккъонца. Седкъа кхаьстина цо цига вай директорица. Дог доах из вайна аларга.,

— Тіаьна-м дуда а, ма-ма деза из, — аІар Сулико, — гІадвахарга.

Цу шин сага — цеха куьгалхочоа комсомуса Цолоев Муса Мусайнен слесаря Багаев Суликонен — юкъера хьакъьаьсах кхетадир оаха уьказа производственна эффективность оаьсаре ларгіа йоаккхо ей боаца.

Оаха дехарца Мусас Іодохк тхона хьалхашка йоккха йоаьпа нанка юкъера хьа а дацар — хьалхара. Уш да тіара бетта заготовительни цеха колективе производственни декхарш тіехьхочашдеш хилар. Хьалхарча квартала план 115 процента шоллагІчу яр — 117 процентни хоачашъьш.

Рзаьа волаш дуьн коммунисте Цолоев Мусас шиъ цехерча новкъостех, производстве хьалхалатгарех, тайп-тайпарча къаьстарех, тайп-тайпарча къаьмий виклаеч.

ВокхкхаГіолча мастера Заигиев Савабрика цІи яьккхар цо. Из ва хьаьха дІаяха пятилетка дич пера кхоачашъьш. Хіаьта уьк шера шиъ хьинар полха дьаькха къаьхьаьгаш ва кьона специалист. Цхьа бутт дІабаханбан уьк шера шиъ производственни декхар но 120—125 проценташ ма деан.

— Цу специалиста бен боьа болх цІена, лостам болаш хул, — дувш Мусас. Каст-каста ту сона из кьонача болх-лошта гіо - новкъостаг деан. Шиъ коллективера нахах, цар къаьхьгама гіулакхех дувлаш ва уж дика боазан а вар Муса. Бакъда, цар хьинар совдахара ше деш дар дувца-ра тіера ваьар.

Фабрика кулгалхоша, партийни организаца бюро членаша лийбар тіоне Цолоев Мусайс доахка бапша-дика гІулакхаш.

— Из ва боккъонца йола производства организатор, — йоаІар цо. Коммунист ше хьалхарах тарра леладу новкъостга Цолоева шиъ гІулакхаш.

Муса шиъна воваш воаначоа хетадала мег, из дуккхача дика деза болх бен ма-гІа-заиъ ва ваьна. Иштта дац из. Цолоев кьона на. Тіах аьнга ва из, болххлоута шуь йола распоряжен гон ца еш сихха ду.

...Уж денношка юха а вІаваг-кхиъйттар тхо. — Производстве воаган, массеех ди дахкхад а, цидухь болх дукха Іайнаб, — йоаІар Мусас.

— Кхо гаьна дІа-юха наха-м хиннанан хьо?, — хет оаха.

— Орджоникидзе КПСС Къаьлдаседа - Хіарий обкома политически просвещене Цlагіа хіннаб со. Полнтешкара нучожка пропагандистала ларжав со партийни организаце, цудухьа семинарски занятешка дакъа лаьар аз.

Вай мел дийпар диззда хургдора Цолоева къаьхьгама биографераца цъьадола бакъда-раш ца дІаваха.

Яхь-ворсі. шу хьаьха цо. яьккхай Кострома яхача горо-дера дахчан хІамаш яра технологически институт. Цул тіекъагіа балха хьожанар из Орджоникидзерча «Казбек» яхача фирме. Производственни дакъое воккхагіа волча нанне-ралла балха оттану из юхъьа-цуьнга.

Цу хана Муса кьона специалист хиннаваь а цунна дахкашка лаьтта декхарш доккхий чоалаьнен дар. Шийна тіадяьла гІулакх ниёса кхоачаше атта дацар хіетта мара вешина а специалиста. Цо хьинар-ра тіера ваьар.

Цу шин сага — цеха куьгалхочоа комсомуса Цолоев Мусайсен слесаря Багаев Суликонен — юкъера хьакъьаьсах кхетадир оаха уьказа производственна эффективность оаьсаре ларгіа йоаккхо ей боаца.

Оаха дехарца Мусас Іодохк тхона хьалхашка йоккха йоаьпа нанка юкъера хьа а дацар — хьалхара. Уш да тіара бетта заготовительни цеха колективе производственни декхарш тіехьхочашдеш хилар. Хьалхарча квартала план 115 процента шоллагІчу яр — 117 процентни хоачашъьш.

Рзаьа волаш дуьн коммунисте Цолоев Мусас шиъ цехерча новкъостех, производстве хьалхалатгарех, тайп-тайпарча къаьстарех, тайп-тайпарча къаьмий виклаеч.

ВокхкхаГіолча мастера Заигиев Савабрика цІи яьккхар цо. Из ва хьаьха дІаяха пятилетка дич пера кхоачашъьш. Хіаьта уьк шера шиъ хьинар полха дьаькха къаьхьаьгаш ва кьона специалист. Цхьа бутт дІабаханбан уьк шера шиъ производственни декхар но 120—125 проценташ ма деан.

— Цу специалиста бен боьа болх цІена, лостам болаш хул, — дувш Мусас. Каст-каста ту сона из кьонача болх-лошта гіо - новкъостаг деан. Шиъ коллективера нахах, цар къаьхьгама гіулакхех дувлаш ва уж дика боазан а вар Муса. Бакъда, цар хьинар совдахара ше деш дар дувца-ра тіера ваьар.

Фабрика кулгалхоша, партийни организаца бюро членаша лийбар тіоне Цолоев Мусайс доахка бапша-дика гІулакхаш.

— Из ва боккъонца йола производства организатор, — йоаІар цо. Коммунист ше хьалхарах тарра леладу новкъостга Цолоева шиъ гІулакхаш.

Муса шиъна воваш воаначоа хетадала мег, из дуккхача дика деза болх бен ма-гІа-заиъ ва ваьна. Иштта дац из. Цолоев кьона на. Тіах аьнга ва из, болххлоута шуь йола распоряжен гон ца еш сихха ду.

...Уж денношка юха а вІаваг-кхиъйттар тхо. — Производстве воаган, массеех ди дахкхад а, цидухь болх дукха Іайнаб, — йоаІар Мусас.

— Кхо гаьна дІа-юха наха-м хиннанан хьо?, — хет оаха.

— Орджоникидзе КПСС Къаьлдаседа - Хіарий обкома политически просвещене Цlагіа хіннаб со. Полнтешкара нучожка пропагандистала ларжав со партийни организаце, цудухьа семинарски занятешка дакъа лаьар аз.

Вай мел дийпар диззда хургдора Цолоева къаьхьгама биографераца цъьадола бакъда-раш ца дІаваха.

Яхь-ворсі. шу хьаьха цо. яьккхай Кострома яхача горо-дера дахчан хІамаш яра технологически институт. Цул тіекъагіа балха хьожанар из Орджоникидзерча «Казбек» йсача фирме. Производственни дакъое воккхагіа волча нанне-ралла балха оттану из юхъьа-цуьнга.

Цу хана Муса кьона специалист хиннаваь а цунна дахкашка лаьтта декхарш доккхий чоалаьнен дар. Шийна тіадяьла гІулакх ниёса кхоачаше атта дацар хіетта мара вешина а специалиста. Цо хьинар

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ХАЛКЪА ТІАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

Республика халкъа тІахьожама Комитето белгалдаьккхал, Старопромысловски районна халкъа тІахьожама организацина партийни организацийн вукхалла оборонни массовикерчаьнга разновидностера тІахьожама тІабозаЙтаЙаьхьа пайда эцира болх беш вилар.

Районни халкъа тІахьожама комитетен пунпашкеи тІахьожам тІабозаЙтаЙаьхьа секторан вІашагІьеккхай 409 сах юкъе а волиш.

Комитета штате боацича оттаделл чакхдолаш нисткъоьашеи промышленни предприятейгн организацойн коллективай собранеша кок-юкъе кхамъелаш ду районни халкъа тІахьожама комитета балха тхьакъела хоам беш.

Тохкамаш, рейташ, хьажарашца чакхдаьлар, тхьакъа тхьакъ кхетарадаш къастъеллий собранеша, производственни совещанеша, хІинца шитта партийни советски организацина пачхьалкъ пхеран халкъа тІахьожама 14 листок, «ВІанга дахь хІама» вха 6 сетгирчеи газет, «Іра хоам» вха 7 листок Районни халкъа-ра-властке 800 совгІа сах хилар.

Комитет каст-каста хьох тІахьожам тІабозаЙтара гІулакх цхьаьнайочу группашка малагІча хьал тІа за. Цу денах лаьца группай пхелсеЙателаша хоам байг шиЙ заселаяшеи. Цунга лаьцна, иза боху беча кхоачамбозадаран а шийлар. Нах дукхагІа тІахьожама кхъозар дуьйш тІахьожам тІабозаЙтара ерганна совгІасца кхоачам болаш пайда эцаш халкъа тІахьожама районни комитетан цхьаьнога группашен. Де лаьорхІара тоссамий, хьажарий, рейтий тІахьожама-колхозетара хоам бара пенгазетех пайда эцаш.

Районни комитето тІахьожама эсала доттагІу халкъа тІахьожама группаш постийн отчеташ хожжамани болча хана хиннача къастъеллий собранешка. ТІахьожам тІабозаЙтара дешаех лаьца пъ критически замечанеш кхоачашъера.

Масала, СМУ-8, профессионально-техничеси училищ, РИТС-3, «Трансмаш» вхача заводаш, кьыч коллективай собранешка вийзаг тІахьожам тІабозаЙтара группашка лоттаделлаш тІабозаЙтаЙаьхьа тІаьхьарчу вІашагІьеккхайлера. Цо новкъостаг ту халкъа тІахьожам ишт белгалдаьккхал, тхьакъа-хІинца тІахьожама цу группай болх тІабозаЙтаЙаьхьа тІаьхьарчу дах тІаьхьа дан.

Халкъа тІахьожама дукхагІа группашка пайда эцаш тохкам бан оттаяь материалаш ювийгІа новкъостаг сидцашка дІаочъайо сенна болча возможе формаш а, къмогтеп из а ишта халкъа тІахьожама группаш пайг постийн отчетно-хоржамой собранешки халкъа тІахьожамхоьа дайлаьккхаш а.

Халкъа тІахьожама районни комитетон дуьмгІайбола группашен шоай болх тІабозаЙтара хоамбан баллаш пайда эцаш республикански газетех, радиох, телевидеех.

Грозненски городской халкъа тІахьожама комитето тІахьожам усала доттагІу Старопромысловски районна халкъа тІахьожама комитетен группайн болх тІабозаЙтаЙаьхьа, общественни воздействия ярех тІахьожам тІабозаЙтаЙаьхьа средствеех пайда эцаш бен боца болх тоьбара эцаш ишт балш металлически принципеш новкъостаг лаш дарна.

Республика халкъа тІахьожама комитето хьоабабалаб «Латвийски ССР-е халкъа тІахьожама организаца деча партийни халкъа тІахьожама комитетан опыт тІа КПСС ЦК-ле дІаделлаш хьежжи, халкъа тІахьожама комитетен группайн бадха тІа тІахьожам тІабозаЙтара средствеех пайда эцаш тохкам Старопромысловски районни халкъа тІахьожама комитето (председатель нох. Н. П. Ковлзан) бо болех.

Халкъа тІахьожама районни комитето группашен декъашхо-ле хІоттийна къастъеллий собранешка. ТІахьожам тІабозаЙтара дешаех лаьца пъ критически замечанеш кхоачашъера.

Грозненски городской халкъа тІахьожама комитето тІахьожам усала доттагІу халкъа тІахьожама группаш постийн отчеташ хожжамани болча хана хиннача къастъеллий собранешка. ТІахьожам тІабозаЙтара дешаех лаьца пъ критически замечанеш кхоачашъера.

Республика халкъа тІахьожама комитето хьоабабалаб «Латвийски ССР-е халкъа тІахьожама организаца деча партийни халкъа тІахьожама комитетан опыт тІа КПСС ЦК-ле дІаделлаш хьежжи, халкъа тІахьожама комитетен группайн бадха тІа тІахьожам тІабозаЙтара средствеех пайда эцаш тохкам Старопромысловски районни халкъа тІахьожама комитето (председатель нох. Н. П. Ковлзан) бо болех.

Халкъа тІахьожама районни комитето группашен декъашхо-ле хІоттийна къастъеллий собранешка. ТІахьожам тІабозаЙтара дешаех лаьца пъ критически замечанеш кхоачашъера.

Ер сохьа Комитета заседанеи халкъа тІахьожама группай председателгаи семинарен бушашбо.

Грозненски городской халкъа тІахьожама комитето тІахьожам усала доттагІу Старопромысловски районна халкъа тІахьожама комитетен группайн болх тІабозаЙтаЙаьхьа, общественни воздействия ярех тІахьожам тІабозаЙтаЙаьхьа средствеех пайда эцаш бен боца болх тоьбара эцаш ишт балш металлически принципеш новкъостаг лаш дарна.

Республика халкъа тІахьожама комитето хьоабабалаб «Латвийски ССР-е халкъа тІахьожама организаца деча партийни халкъа тІахьожама комитетан опыт тІа КПСС ЦК-ле дІаделлаш хьежжи, халкъа тІахьожама комитетен группайн бадха тІа тІахьожам тІабозаЙтара средствеех пайда эцаш тохкам Старопромысловски районни халкъа тІахьожама комитето (председатель нох. Н. П. Ковлзан) бо болех.

Халкъа тІахьожама районни комитето группашен декъашхо-ле хІоттийна къастъеллий собранешка. ТІахьожам тІабозаЙтара дешаех лаьца пъ критически замечанеш кхоачашъера.

Республикански халкъа тІахьожама Комитета вІашагІьеккхай лоттаделлаш тІаерзаяь мероприятеи. Иззамо болх чакхбаккхий вийзинна городской халкъа тІахьожама комитеташца а. Энергоресурсех пайда эцаш тІахьожам лоттаделлаш операционни вІашагІьеккхай районни городской комитеташка. Белгалъаь мероприятеи кхоачаш а ешш республика тІахьожама оперативни штабе.

Нохч-ГІалгІай АССР юрта бовзама Министерства, «Грозненнефтехима» Грозненски управленине инспекце. «Сельхозтехника» халка обьединене специализаташ юкъе а эца массе метте тохкам бе болабаь юрта боазама организацешкеи предприятешкеи новкъостаг машиналлъгехи пайда эцаш из хьожаш.

Тайнини городскоЙн халкъа тІахьожама комитетан шоай тІахьожама кІел лаьцад «Грозненго» вхача районни энергетически управленине электростанцеши. Нохч-ГІалгІай АССР министво-коммунальни бовзама Министерства, моттиге промышленносто Министерства предприятешкеи организацийн гІулакхаш хьежжи, халкъа болх бара резервни боацо-ра запасаш вІашагІьеккхара ейна за заданеш кхоачашъелга.

Республикански халкъа тІахьожама Комитета низанца хІара денна тІахьожам лоттаделлаш Нохч-ГІалгІай цементни заводе

ДЕШАРХОЧУН ОТМЕТКА

(ШОАНА, ДАЙ-НОАНОЙ)

Дукха ха чи лешаюв шу хIлъдолешна: Бакъда, хIалхIехьа е школе белгалбашна да дикаIа лешаю боьла лешарчоь, бовлашу да лешара тIехьабосар кхерам бараш.

Хьалхачар дай-ноанойн а хьехархой а дог пIелдош, пIелгIалгIар сетем боабу. Мишта, малагIа нокъостаг тера-дар тIехьабусечарна, яхаш тайп-тайпара хаттараш ший царна хьалхашна.

IIкъайолуш хана бер «шиъ» яьккха чудена пIагIа докхха халахетар отт. Бер лешара тIехьадусаш латташ бIагIеначуна дьлъен иманен халахетеча таманш а ю. Массане а безам ло ший бер дика дейша, чъаьнашка долаш ъьалхъеже.

ТIакхиа фо шиъ бакъалца да «шиъ» яьккха бер школера чудена? Цунна пIар йича, йийтача (ца д цъьхьаьна ъаьшна новкъостаг карагIдоалаш да) бакъалца ший? Е саббар, сиз а да лун «шиъ» яьккхар бальн малагIа да хьежача шийсаца да?

ХIара бера ший оамал, ший хьакъьал да. Цъьхьар школе дIачъьалхьана: вгара хьалхарча дийнаьлъ деш ян чу баьнна чъьаьна санна дIаоьхьу. ЙолагIдар теббе яхь хеташ лед школе. йист ца хIуллаш вагIа парта тIа. Шиъ хаиналъе тешаруш хьалхачуна ъаьшна дIаболавеннаш кулг айдеш, деннача хаттара майрра жоп лун хул. Цу тайпара дола бераш масех болча тайп хьехархочоь бIаргга кIал латт. Царна па хозо сахагIа гучалоал, цунга хьежжа бер лешара тIехьалуссадолаш новкъостаг дуе. па хозо йIахьет, Хьаьта ъьтгаш юхавгаздуш доле бер деннаю дIаболавеннаюча хьалхачу деннюка хьехархочоь боагIана болда тергам тIа па болаш дуе. Йиштта дисача бераш шоашта деннера матеонал вокхарга ъеспагIа да тIа а кулг айдаь, ялъа санна хьаьтта а халла мара жоп а лаш.

— IIехь-тIехьагIа хозавгаздуш деннера тIехьадеш деладу йиштта доза бер. Хьаьта малеш бехке? Эгтара хьалха даьл нахьен да бехк. Тхьаь цийтта — шоьштка бер ъаьлача классе болу бер болча хьаьтаюнча массадолча бераш памалаш йоаъалъеь тоьал ха йоал. Цун шиз дIакхачаш, эгтара хьалхарча дийнаьлъ деш ян чу баьнна бер хьостоаде. Цунна бераш дозвалеш, тер оамалаш кхетар 72 дIайоза. ТIакхиа фу де лоаз?

Дъьнен пашпен дика доаз тоьал бер, цун оамал. Ух хаттараш ъьалхъеже хъаш шиъ хьехархочоь ший тайпалъа хозрдлар хIара деннарчочунга малагIа гIулаюх къьастта лелаше ъеспа.

Сентябрь бутт бомш. Наьсаберна № 3 болча юкъъера школе ян со. Бенйй деннеюх лаьца къьамаш дIаоьхьа. Цун деннера: «Хьаьжара бIаргга бутт бозбу оозу цъьхьаьгIа классе деша дагIана бенйй оамал яйе ъа яIаьгIаъа».

Цъьабола дай тоай бершпка ъьажар яхаш чIоагIа летъкар пъьай хотъаюе школера ъьа-хархо. Къьметтел ягтара хьалъа шоай бер деша доаша дог-ъьаьшна а школе дагIаш пъьабо-ла дай-ноанойн Хьажар бер фу лелаъу, пер машта. Цунна ъа йиштта хургIалар берий дай деъара йоаъхо ешбоаре.

«IIIиъ» яьккхар баьъан хайта, сих ъа чун тIаъа деша поъьъкостал де деза бера.

Дъьша деш доаша поъьъостал мIаъта мегIорийеча пийсагIа хургIа, дикаIа, дIаоьхьа бIоабо-ла хьежъеча тоъам хул, шолагIачуна къьа-лиагIа ъьа ъеъ-ладеш. Цунна ъа-хьалдан бъьаъам лоаттабе а безам.

Вай укъ статьи ти лаьъагIа дайнар бер-во деша йиштта «шиъ» яьккхаъа фу ъина баьъан-ъьа хургIа яъан дап.

Хьаьта дика деша йиштта ъа дъьнен пашпен йоаъхо деъа-гIоб а. Дика отметка яьккха бер чудена шоаш фу тIулаъа-ъа безам. Цун доаъар ъа ъьа-хархочоь а ъеъе деъа.

Бакъда, болаш ба бъьабола ший бераш хестаеш, ший тIеъаърьина хьаьъала да яъан дуъшаш бер дай. Этгара ъьаьхьа тIа дар да цар шоаш дуъ-ъьаьхьа. Бокъо йоаъаш-бер хестаеъуъ соагIа еъака дешийта йерташ ъъа, е къьмала соагIаеш тешаш а моттиъаш дийсар.

Цу тайпара дъьша беча яхетаъа бакъда доаъъа ъе доалл. Бера шийна ъу гIулаъа ийъеа доагIаш деш санна яет.

Цунна дицдеш деъар цунна шийна эшаш хIлар. Йиштта яхедь бер, «Гъа соша... яа доаъ, со-ъе-ъьаьх. Цъьа ъа яьккха ГIоалъа «4», «5» йоаъхъаьгIа, е соша боабоар санна ъучка... Бакъда, цъьабола яхъоа ъа-ъьаьхьа тетрадь хьа а дайдда масеъеш оагIоаъа тъьежжа ъьаьна ъьаьа тIа яъан поъьъ-фела чура ъьа а дъьъъа тетрадь хьа а дайдда масеъеш оагIоаъа тъьежжа ъьаьна ъьаьа тIа яъан поъьъф